

Zou u liever meer liefhebben en meer lijden, of minder liefhebben en minder lijden? Dat is, denk ik, uiteindelijk de enige echte vraag.

U kunt er natuurlijk, terecht, op wijzen dat het geen reële vraag is. Omdat we het niet voor het kiezen hebben. Als we het wel voor het kiezen hadden, dan zou er een vraag zijn. Maar dat is niet het geval, dus is er ook geen vraag. Wie kan zelf uitmaken hoeveel hij liefheeft? Als je het zelf kunt uitmaken, is het geen liefde. Ik weet niet hoe je het dan wel noemt, maar het is geen liefde.

We hebben meestal maar één verhaal te vertellen. Ik bedoel niet dat ons maar één ding overkomt in ons leven: er doen zich heel veel gebeurtenissen voor, waar we heel veel verhalen van maken. Maar er is er maar één dat ertoe doet, maar één dat uiteindelijk de moeite van het vertellen waard is. Dit is dat van mij.

Maar dat is meteen het eerste probleem. Als het je enige verhaal is, dan is het ook het verhaal dat je het vaakst hebt

verteld, al was het maar – zoals in dit geval – voornamelijk aan jezelf. De vraag is dan: brengt al dat steeds weer vertellen je nu dichterbij de waarheid van wat er gebeurd is, of er juist verder vanaf? Ik weet het niet zo goed. Een criterium zou mogelijk kunnen zijn of je, naarmate de jaren verstrijken, beter uit je verhaal tevoorschijn komt of juist slechter. Kom je er slechter uit tevoorschijn, dan kan dat erop wijzen dat je dichterbij de waarheid zit. Maar aan de andere kant bestaat het gevaar dat je bij terugblik een antiheld van jezelf maakt; je daden slechter afschilderen dan ze in feite zijn geweest kan een vorm van zelfbewieroking zijn. Dus ik moet voorzichtig zijn. Nou ja, ik heb in de loop der jaren wel geleerd om voorzichtig te worden. Net zo voorzichtig nu als ik toen onvoorzichtig ben geweest. Of bedoel ik onbezorgd? Kan een woord twee tegengestelden hebben?

De tijd, de plaats, het sociale milieu? Ik weet niet precies hoe belangrijk die zijn in verhalen over liefde. Vroeger misschien, in de klassieken, waar strijd woedt tussen liefde en plicht, liefde en geloof, liefde en familie, liefde en de staat. Zo'n verhaal is dit niet. Maar goed, als u het per se wilt weten: de tijd: ruim vijftig jaar geleden. De plaats: zo'n vijftientwintig kilometer ten zuiden van Londen. Het milieu: gegoede middenklasse, zoals dat heette – niet dat ik in al die jaren daar ooit een gegoede middenklasser ben tegengekomen. Vrijstaande huizen, soms met vakwerk, soms met geveldecoraties. Hagen van liguster, laurier en beuken. Straten met goten, nog gevrijwaard van gele strepen, en eigen parkeerplaatsen voor bewoners. Het was een tijd waarin je als je naar Londen reed nog vrijwel overal

kon parkeren. Ons stukje voorstedelijke bebouwing stond lieflijk bekend als ‘het Dorp’, en twintig of dertig jaar eerder had het waarschijnlijk ook aan die kwalificatie voldaan. Nu had je er een station vanwaar mannen in pak van maandag tot en met vrijdag, en soms ook nog een halve dag op zaterdag, naar Londen gingen. Er waren een bushalte van de Green Line, een zebrapad met knipperbollen, een postkantoor, een niet bijster origineel naar de heilige Michael genoemde kerk, een pub, een kleine supermarkt, een drogist, een kapper en een tankstation waar ze ook eenvoudige reparaties deden. ’s Morgens hoorde je het gedreun van elektrische melkkarretjes – keuze tussen Express en United Dairies, ’s avonds en in het weekend (hoewel nooit op zondagochtend) het geronk van benzinegrasmaaiers.

Op de meent werd luidruchtig en ondermaats gecricket; je had er een golfbaan en een tennisclub. De bodem was voldoende zanderig om de tuinliefhebbers te behagen, de Londense klei reikte niet zo ver. Er was onlangs een delicatessenzaak geopend, die door sommigen als ondermijnd gezien werd vanwege het aanbod aan Europese spullen: de rookkazen, en de knobbelworsten die als stierenlullen in hun netjes hingen. Maar de jongere huisvrouwen van het Dorp begonnen al wat avontuurlijker te koken, en hun mannen konden dat over het algemeen wel waarderen. Van de twee beschikbare televisiekanalen werd de BBC beter bekeken dan ITV, terwijl alcohol doorgaans uitsluitend in het weekend werd gedronken. De drogist had wel wrattenpleisters en droogshampoo in spuitflesjes in het assortiment, maar geen voorbehoedsmiddelen. De supermarkt verkocht wel de plaatselijke *Advertiser & Gazette*, maar nog niet het bescheidenste blootblaadje. Voor

seksartikelen moest je naar Londen. Het maakte me allemaal niet zo uit in de jaren die ik er sleet.

Goed, tot zover mijn makelaarspraatje (vijftien kilometer verderop zat een echte). En dan nog iets: vraag me niets over het weer. Ik herinner me maar weinig van de weersomstandigheden tijdens mijn leven. Goed, ik weet nog hoe een warme zon de geslachtsdrift aanwakkerde, hoe heerlijk het was als er opeens sneeuw lag, en hoe kille, vochtige dagen de eerste symptomen opwekten die uiteindelijk in een dubbele heupprothese resulteerden. Maar verder gebeurde er in mijn leven nooit iets van enig belang tijdens, laat staan vanwege, weer. Dus als u het niet erg vindt, speelt de meteorologie in mijn verhaal geen rol. Al staat het u vrij daaruit af te leiden dat het als ik toevallig op de tennisbaan te vinden was, op dat moment niet regende of sneeuwde.

De tennisclub: wie had ooit gedacht dat het daar zou beginnen? In mijn jonge jaren zag ik dat instituut uitsluitend als een buitenafdeling van de Jonge Conservatieven. Ik had een racket en had wel eens gespeeld, zoals ik ook met een beetje spin wel een paar behoorlijke overs kon bowlen, en ik ook een betrouwbare maar soms wat roekeloze doel­man kon neerzetten. Ik was op sportief gebied redelijk prestatiegericht zonder bovenmatig getalenteerd te zijn.

Na mijn eerste jaar op de universiteit was ik weer drie maanden thuis, waar ik mij zichtbaar en hartgrondig verveelde. Jongeren van diezelfde leeftijd zullen zich tegenwoordig moeilijk kunnen voorstellen hoe moeizaam de

communicatie destijds verliep. Mijn meeste vrienden waren ver uitgewaaierd en het gebruik van de telefoon werd – via een onuitgesproken maar overduidelijke ouderlijke oekaze – krachtig ontmoedigd. Een brief, gevolgd door een antwoordbrief. Het was allemaal uiterst traag en eenzaam.

Mijn moeder opperde, misschien in de hoop dat ik een leuke, blonde Christine zou tegenkomen, of een sprankelende, donkergelokte Virginia – in elk geval iemand met degelijke, zij het niet al te uitgesproken Conservatieve opvattingen –, dat ik het misschien leuk zou vinden om lid te worden van de tennisclub. Ze zou zelfs mijn contributie betalen. Ik lachte in stilte om die aansporing: het enige dat ik juist niet wilde, was ooit in een voorstadje belanden met een tennisvrouwkje en 2,4 kind, en die op hun beurt ook weer hun huwelijkspartners op de club te zien opdoen, enzovoort, enzovoort, als in een soort spiegelpaleis met een oneindig verschiet van liguster en laurier. Toen ik op het aanbod van mijn moeder inging, deed ik dat uitsluitend in de geest van de satire.

Ik stemde dus toe, en werd uitgenodigd om ‘proef te spelen’. Dat was een test waarbij op een rustige, beschaafd Engelse manier mijn tennisspel alsmede mijn algehele houding en sociale geschiktheid werden beoordeeld. Als ik geen negatieve kanten liet zien, zouden er positieve verondersteld worden. Zo ging dat. Mijn moeder had gezorgd dat mijn witte tenue netjes was gewassen en dat de plooiën in mijn broekje strak evenwijdig liepen. Ik drukte mezelf op het hart om niet te vloeken op de baan, en ook geen boeren of winden te laten. Ik speelde vanuit de pols

en opportunistisch; ik had me het tennissen grotendeels zelf aangeleerd en speelde zoals ze zouden verwachten dat ik speelde, liet de geniepige balletjes waar ik het meest van genoot achterwege en sloeg nooit recht op het lichaam van een tegenstander. Service, naar het net, volley, tweede volley, dropshot, lob, en altijd snel met het uiten van waardering voor de tegenstander – ‘Mooie ball!’ – en het op gepaste wijze steun bieden aan de partner – ‘Voor mij!’. Ik was bescheiden na een mooie slag, ingetogen blij na de winst van een game, hoofdschuddend ontgoocheld na het uiteindelijke verlies van een set. Al die dingen kon ik veinzen, en zo werd ik als zomerlid binnengehaald en trad ik toe tot de Hugo’s en de Carolines die er het hele jaar door speelden.

De Hugo’s mochten me graag voorhouden dat ik het gemiddelde IQ van de club had opgevijzeld en de gemiddelde leeftijd had verlaagd; eentje noemde me voortdurend ‘Wijsneus’ en ‘Meneer de Professor’, vaardig inspelend op het feit dat ik er net een jaar aan de universiteit van Sussex op had zitten. De Carolines waren alleszins vriendelijk, maar op hun hoede; met de Hugo’s wisten ze beter waar ze aan toe waren. Als ik in hun kringen verkeerde, voelde ik mijn van nature aanwezige prestatiedrang wegvloeien. Ik probeerde mijn beste slagen te spelen, maar winnen interesseerde me niet. Ik bezondigde me zelfs aan omgekeerd vals spel. Als een bal een paar centimeter uit viel, stak ik al rennend mijn duim op naar de tegenstander en riep ‘Mooie ball!’. Zo kon ook een service die een centimeter of wat achter of naast de lijn belandde rekenen op een loom knikje van goedkeuring en een mismoedig naar de andere kant sjokken om de volgende te ontvangen. ‘Keurige vent, die Paul,’ hoorde ik een Hugo

een keer tegen een andere Hugo zeggen. Bij het handen schudden na een nederlaag prees ik met opzet een bepaald onderdeel van hun spel. 'Die opstuitende service naar mijn backhand, daar had ik knap veel moeite mee,' gaf ik dan ruiterslijk toe. Ik was er maar voor een paar maanden, en wilde niet dat ze me kenden.

Na een week of drie van mijn tijdelijke lidmaatschap werd er een gemengd dubbeltoernooi gehouden. De paren werden door loting bepaald. Ik weet nog dat ik later dacht: loting komt van lot en dat zit ook in noodlot, toch? Ik werd gekoppeld aan mevrouw Susan Macleod, die overduidelijk geen Caroline was. Ze was, denk ik, ergens in de veertig en droeg haar haar strak naar achteren, samengebonden met een lint, wat haar oren vrij liet, iets wat me toen niet opviel. Een wit tennisjurkje met een groene bies en een rij groene knoopjes aan de voorkant van het lijfje. Ze was bijna precies even lang als ik, één meter vijfenzeventig, als ik er twee centimeter bij jok.

'Welke kant heeft jouw voorkeur?' vroeg ze.

'Kant?'

'Forehand of backhand?'

'Sorry, maakt me eigenlijk niet uit.'

'Neem jij dan eerst maar de forehandkant.'

Onze eerste wedstrijd – het ging telkens om één gewonnen set – was tegen een van de wat gezettere Hugo's en propperigere Carolines. Ik draafde flink heen en weer, in de overtuiging dat ik tot taak had de meeste ballen voor mijn rekening te nemen, en in het begin draaide ik me aan het net steeds een kwartslag om om te zien hoe mijn partner het ervan afbracht, en of en hoe de bal terugkwam.

Maar hij kwam steeds terug, met vlak geslagen groundstrokes, dus keek ik verder niet meer om, ontspande me en merkte dat ik echt heel, heel graag wilde winnen. Wat we ook deden, met 6-2.

Toen we aan een glaasje kwast zaten, zei ik: 'Bedankt dat je me gered hebt.'

Ik doelde op het aantal malen dat ik aan het net de bal had proberen te onderscheppen, hem vervolgens had gemist en mevrouw Macleod zo uit positie had gebracht.

'De juiste term is "Prima gespeeld, partner".' Haar ogen waren grijsblauw, haar glimlach was onwrikbaar. 'En probeer iets breder te gaan staan bij het serveren, dan komt het veld meer open te liggen.'

Ik knikte, nam het advies ter harte zonder me in mijn eer gekrenkt te voelen, wat zeker het geval was geweest als het van een Hugo was gekomen.

'Nog meer adviezen?'

'Bij een dubbel ben je door het midden altijd het kwetsbaarst.'

'Dank u zeer, mevrouw Macleod.'

'Susan.'

'Ik ben blij dat je geen Caroline bent,' flapte ik er zomaar uit.

Ze gniffelde, alsof ze precies wist wat ik bedoelde. Maar hoe kon ze dat hebben geweten?

'Speelt je man ook?'

'Mijn man? Meneer O.B.?' Ze lachte. 'Nee, die is meer van het golfen. Maar ik vind het uitgesproken onsportief om tegen een bal die stilligt te slaan. Jij niet?'

Er zat te veel in dat antwoord om het meteen te doorgronden, dus knikte ik alleen en bromde wat.

De tweede wedstrijd was lastiger, tegen een stel dat

steeds even stopte voor gefluisterd tactisch overleg, alsof ze met de huwelijksvoorbereidingen bezig waren. Op een gegeven moment nam ik, toen mevrouw Macleod serveerde, mijn toevlucht tot het goedkope trucje om ter hoogte van de middelste lijn vlak onder de netband te duiken om zo de ontvangende partij af te leiden. Dat lukte een paar punten prima, maar toen, op 30-15, kwam ik na het horen van de plok van de service te snel omhoog en kreeg de bal vol op mijn achterhoofd. Ik stortte melodramatisch ter aarde en rolde in de onderkant van het net. Caroline en Hugo kwamen met gespeelde bezorgdheid toegesneld, terwijl achter mij slechts een schaterlach en een meisjesachtig ‘Zullen we een let spelen?’ opklonk, waar Caroline en Hugo natuurlijk niet van wilden weten. We sleepten de set niettemin met 7-5 uit het vuur en zaten in de kwartfinale.

‘Nu wordt het lastig,’ waarschuwde ze me. ‘Districts-niveau. Al wel hun beste tijd gehad, maar ze geven niets weg.’

En dat deden ze ook niet. We werden ruim verslagen, ondanks mijn fanatieke gedraaf. Probeerde ik ons door het midden te beschermen, dan ging de bal breed; dekte ik de hoeken, dan werd hij door het midden geslagen. De twee games die we binnenhaalden, waren er precies zoveel als we verdienden.

We gingen op een bankje zitten en stopten onze rackets in de hoezen. Die van mij was een Dunlop Maxply, die van haar een Gray’s.

‘Sorry dat ik je heb teleurgesteld,’ zei ik.

‘Niemand heeft iemand teleurgesteld.’

‘Volgens mij is mijn probleem dat ik tactisch naïef ben.’

Ja, dat was een beetje hoogdravend, maar ik werd toch verrast door haar gegiechel.

‘Je bent een type apart,’ zei ze. ‘Ik moest je maar Typetje gaan noemen.’

Ik glimlachte. Het idee om een type apart te zijn beviel me wel.

Terwijl we ieder ons weegs gingen om te douchen, vroeg ik: ‘Wil je een lift? Ik heb een auto.’

Ze keek me schuins aan. ‘Tja, ik zou geen lift willen als je geen auto had. Dat zou contraproductief zijn.’ Er was iets in de manier waarop ze het zei dat het onmogelijk maakte om gepikeerd te zijn. ‘Maar hoe zit het met je reputatie?’

‘Mijn reputatie?’ antwoordde ik. ‘Ik geloof niet dat ik er een heb.’

‘O jee. Dan moesten we er maar eens voor zorgen dat je er een krijgt. Iedere jongeman dient een reputatie te hebben.’

Nu ik dit alles opschrijf, lijkt het meer te betekenen dan het toen deed. En ‘er gebeurde ook niets’. Ik reed mevrouw Macleod naar haar huis in Duckers Lane, ze stapte uit, ik reed terug en deed beknopt verslag van de middag aan mijn ouders. Gemengd dubbel. Paren door loting bepaald.

‘Kwartfinale, Paul,’ zei mijn moeder. ‘Als ik het had geweten, was ik komen kijken.’

Ik besepte dat dit zo ongeveer het laatste op aarde was wat ik wilde, of ooit zou willen.

Misschien heeft u het al zien aankomen, ik kan het u nauwelijks kwalijk nemen. We hebben de neiging om elke